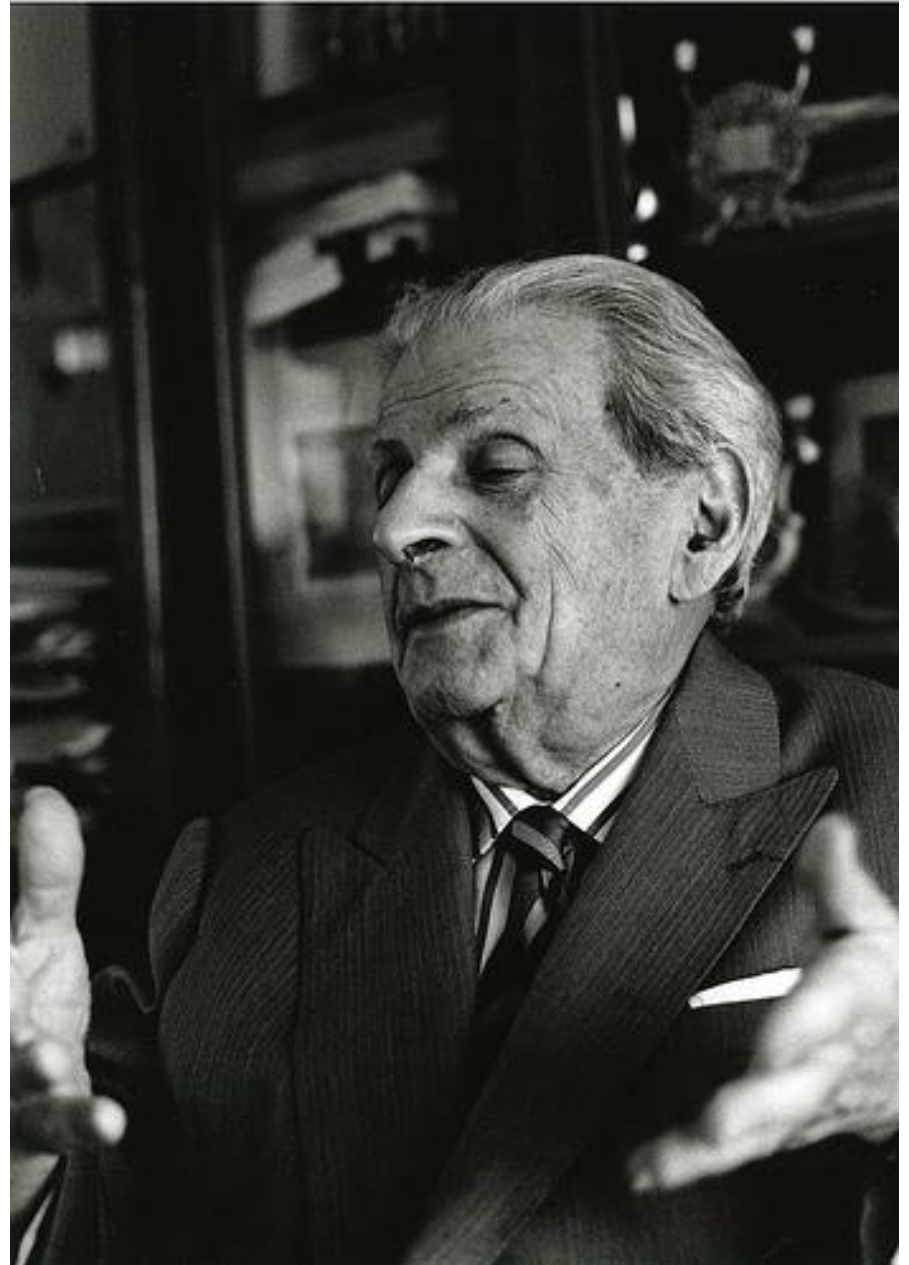

DE VOORWAARDEN VOOR ETHISCH HANDELEN

Een inleiding in
het denken van
Emmanuel
Levinas

Emmanuel Levinas (1906-1995)

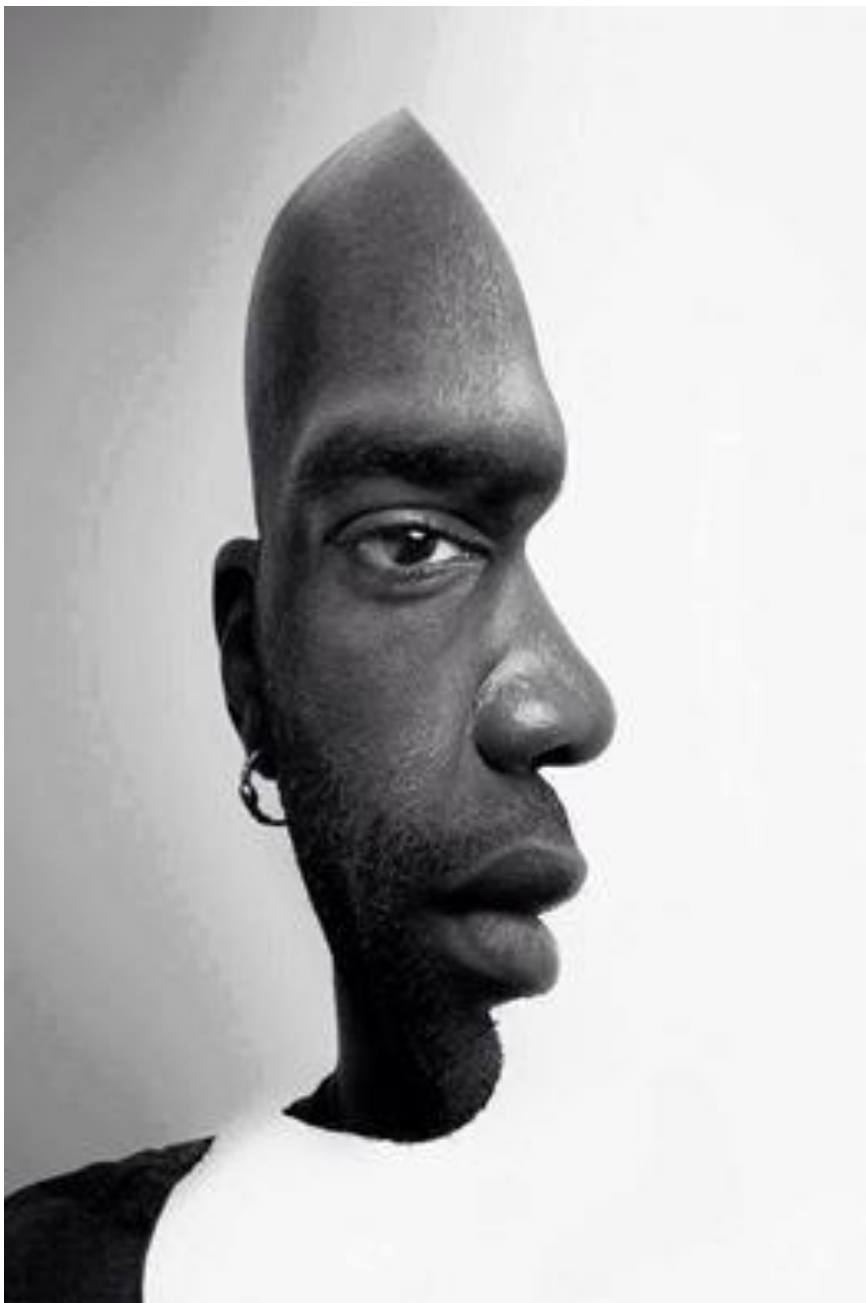

**Sandro del
Prete:**
Message
d'amour des
dauphins

Alle
overtuigingen
zijn een
kwestie van
perspectief

WAAROM IS ER KWAAD IN DE
WERELD?

OF

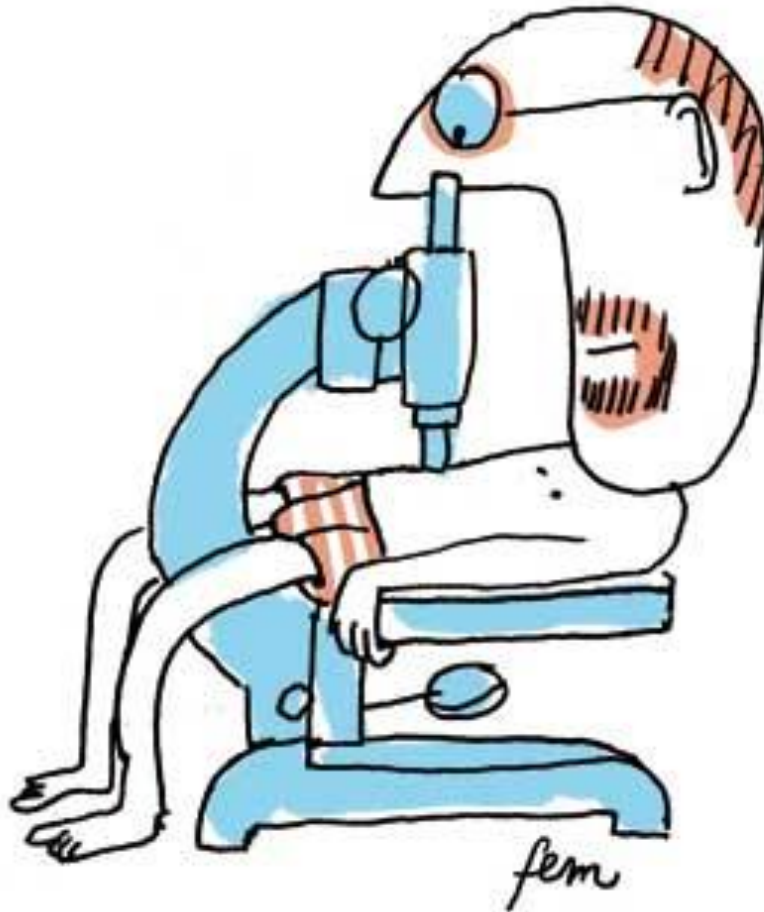

HOE IS HET GOEDE MOGELIJK?

**Hoe moet ik als
MENS in elkaar
steken om
überhaupt
verantwoordelijk te
kunnen zijn?**

FILOSOFISCH ZELFONDERZOEK

Voorwaarden verantwoordelijkheid mensbeeld

1. onafhankelijkheid/vrijheid

HARRY MULISCH
De ontdekking van
de hemel

"De mens is geen machine, en ook niet eenvoudig een dier. Daarom moet gedrag niet causaal getoetst worden. Uit de causale beschrijving is het morele oordeel verdwenen."

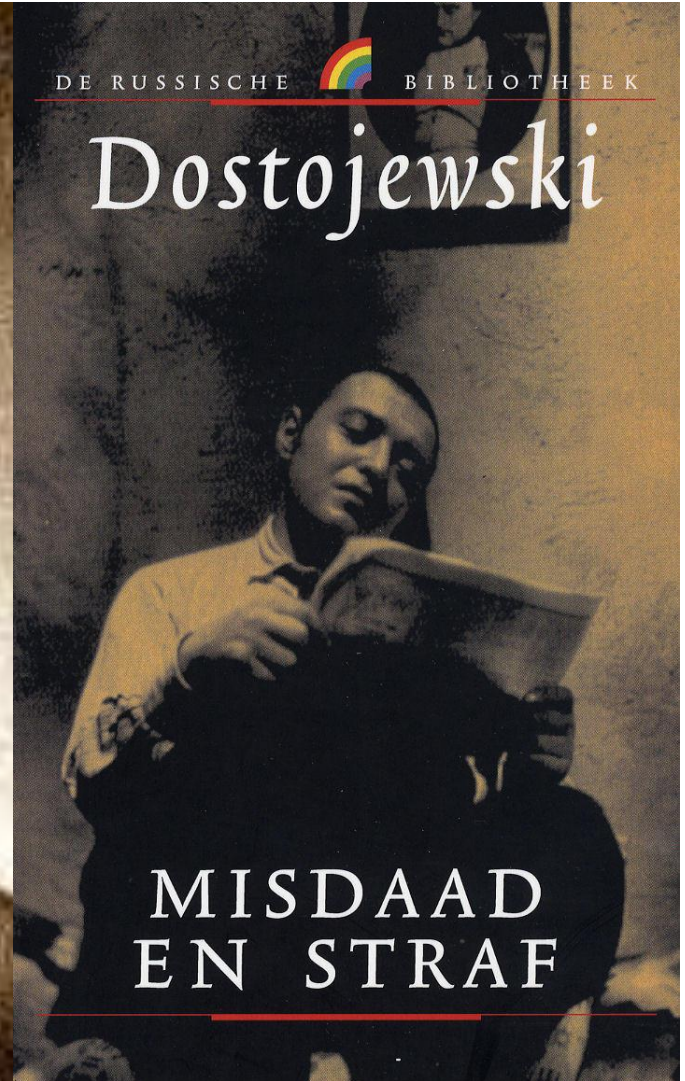
ETHIEK EN VRIJHEID GAAN SAMEN

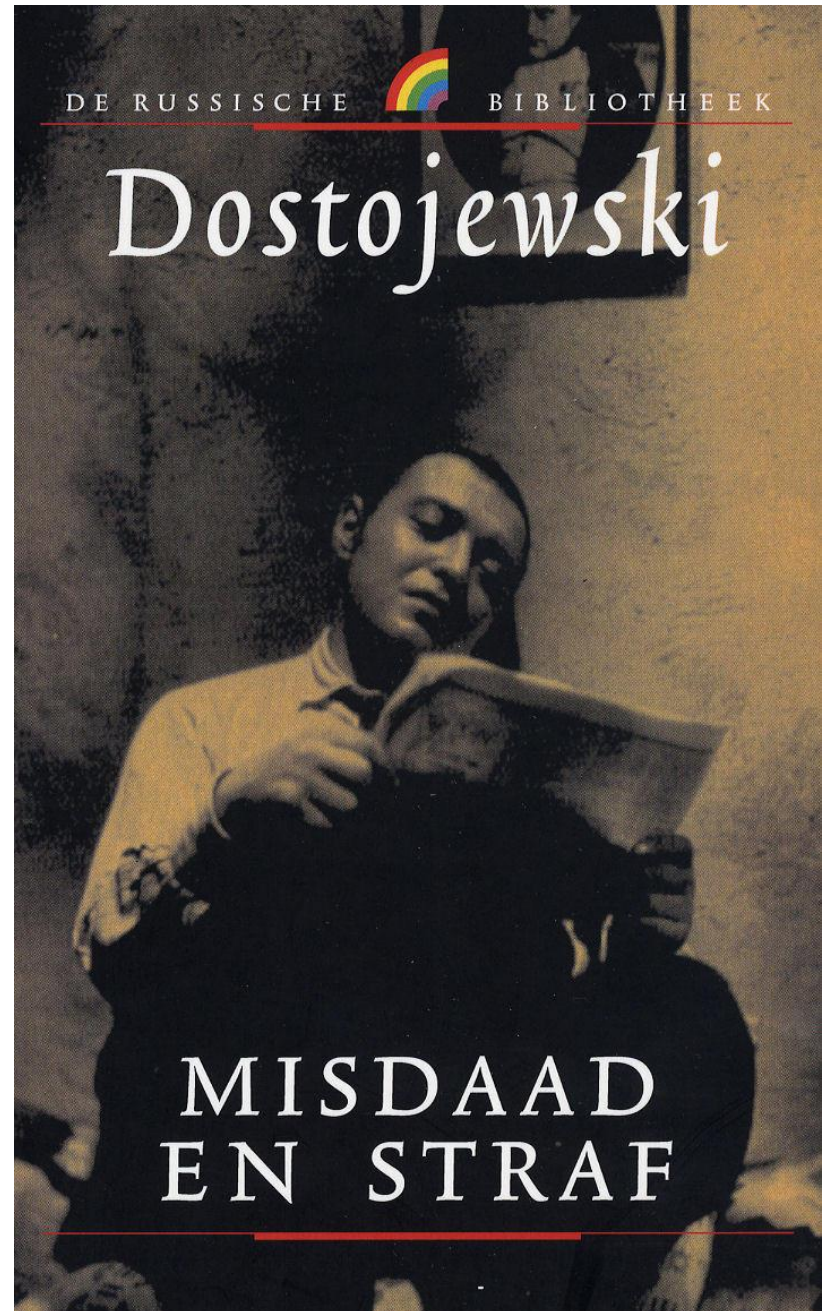
Risico van
immoraliteit...

Leven is verlangen om te leven

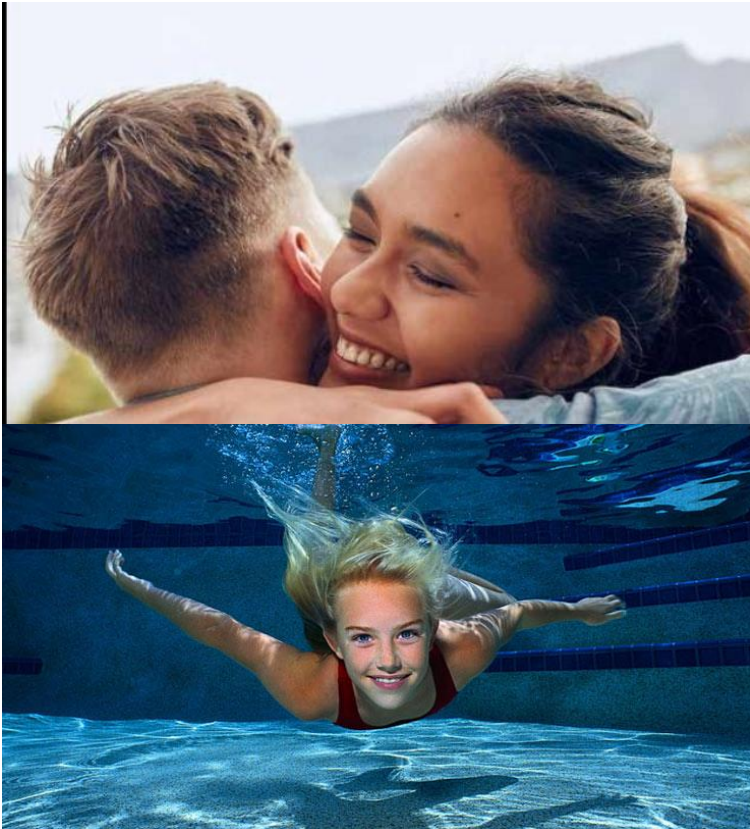

“Leven, leven en leven!
Hoe dan ook, maar
leven!....Wat is dat waar!
God, wat is dat waar!”

Voorwaarden verantwoordelijkheid mensbeeld

1. Onafhankelijkheid: egoïsme, genieten

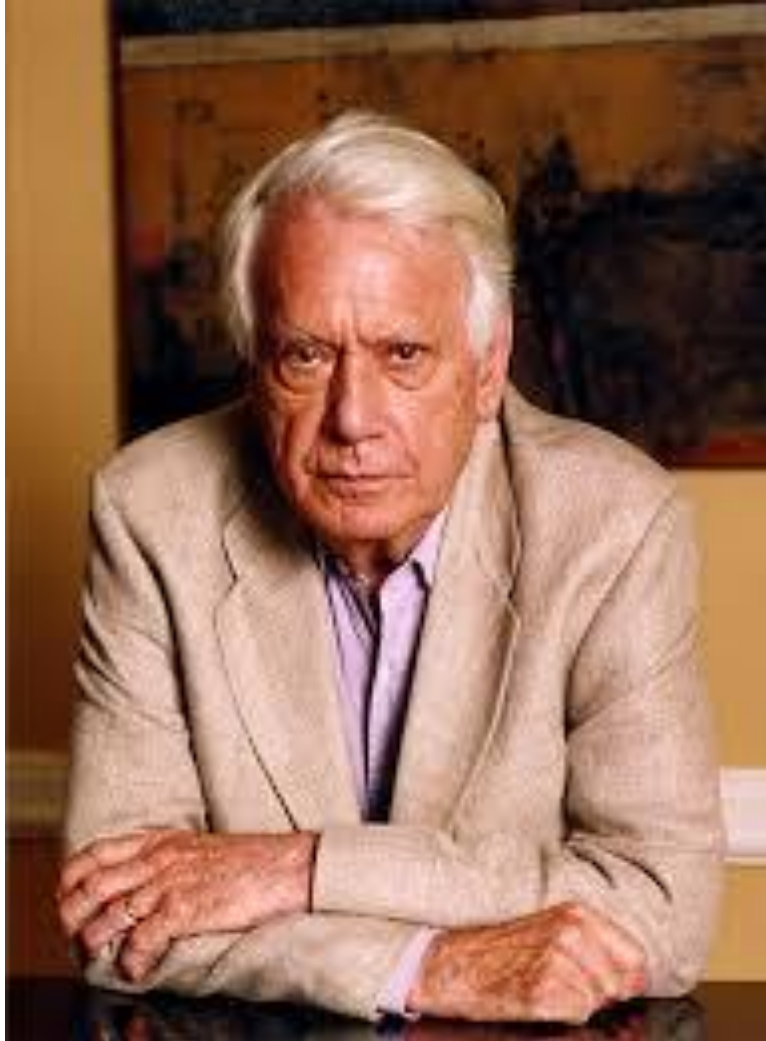

**Wladimir
Jankélévitch:**

“We sterven slechts
één keer en
daarmee is het
voor altijd
afgelopen! Begrijp
je wat die drie
lettergrepen -
‘VOOR ALTIJD’ -
betekenen?

Jorge Semprun

"Ik kauwde ze heel langzaam, **genietend** van de korrelige consistentie... ik slikte het pas door nadat ik elk minuscule stukje in een soort verrukkelijke brij had veranderd."

Genieten is beleven van onafhankelijkheid

In het genieten schikt de wereld
zich naar mij

Er is geen onafhankelijkheid die
nergens afhankelijk van is

Egoïsme is nodig voor verantwoordelijkheid

1. Vanuit mijn eigen
genieten kan ik mij inleven
in het genieten van een
ander. Dat maakt helpen
MOGELIJK

Egoïsme is nodig voor verantwoordelijkheid

1. Vanuit mijn eigen
genieten kan ik mij inleven
in het genieten van een
ander. Dat maakt helpen
MOGELIJK

2. Als het leven van waarde
is (genieten) wordt helpen
ook ZINVOL

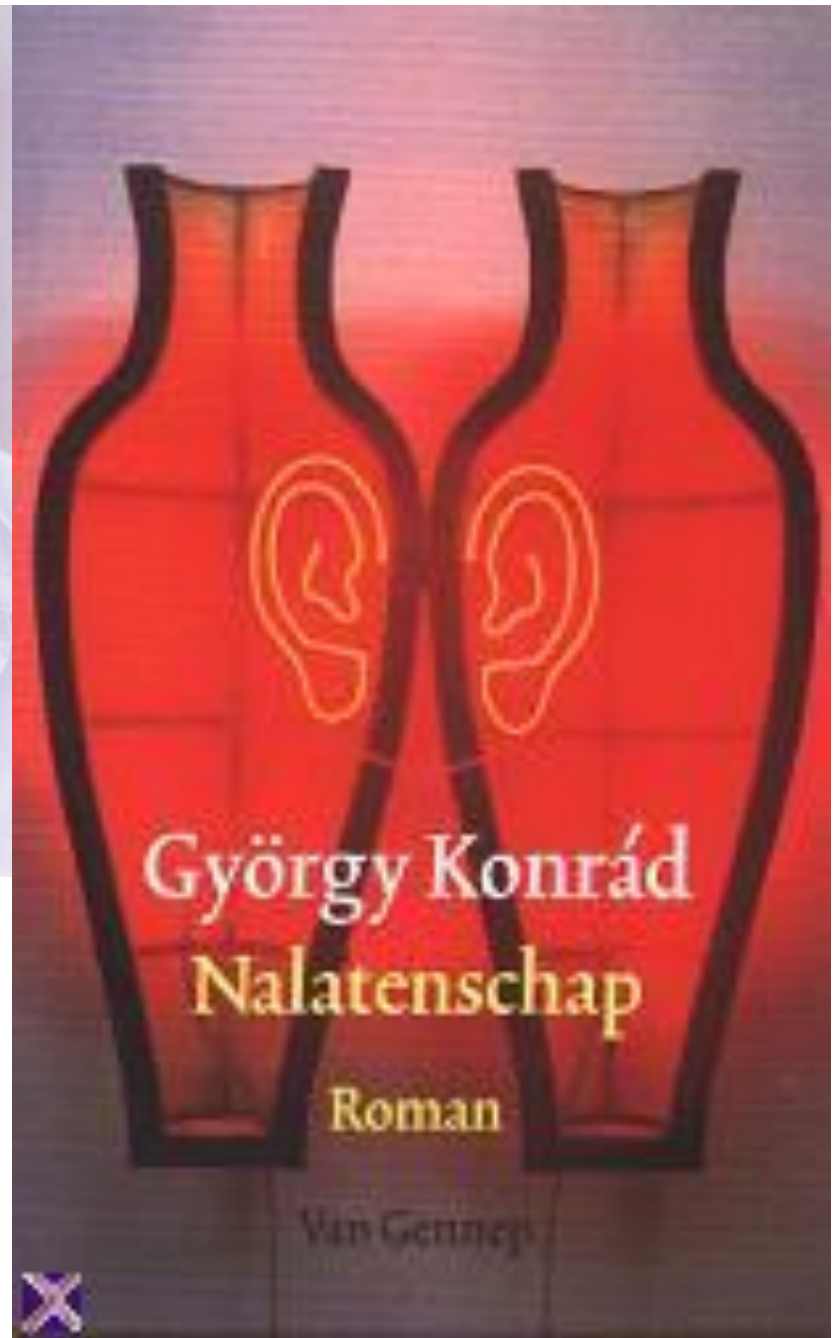
Voorwaarden verantwoordelijkheid mensbeeld

1. Onafhankelijkheid: egoïsme, genieten
2. Afhankelijkheid: kwetsbaarheid/lijden

"Vandaag nog vieren wij
feest, maar de
rouwbrieven zijn de deur
al uit."

“De mens consumeert eerst en betaalt daarna de rekening.”

Lijden is nodig voor verantwoordelijkheid

1. Vanuit mijn eigen kwetsbaarheid kan ik mij inleven in de kwetsbaarheid van een ander. Dat maakt helpen **MOGELIJK**

Lijden is nodig voor verantwoordelijkheid

1. Vanuit mijn eigen kwetsbaarheid kan ik mij inleven in de kwetsbaarheid van een ander. Dat maakt helpen **MOGELIJK**

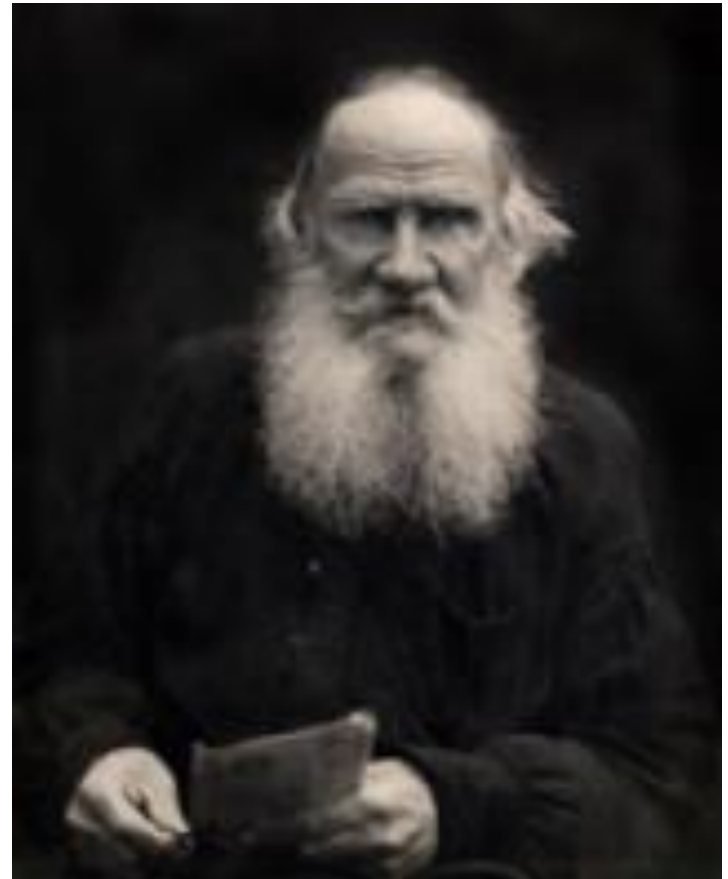
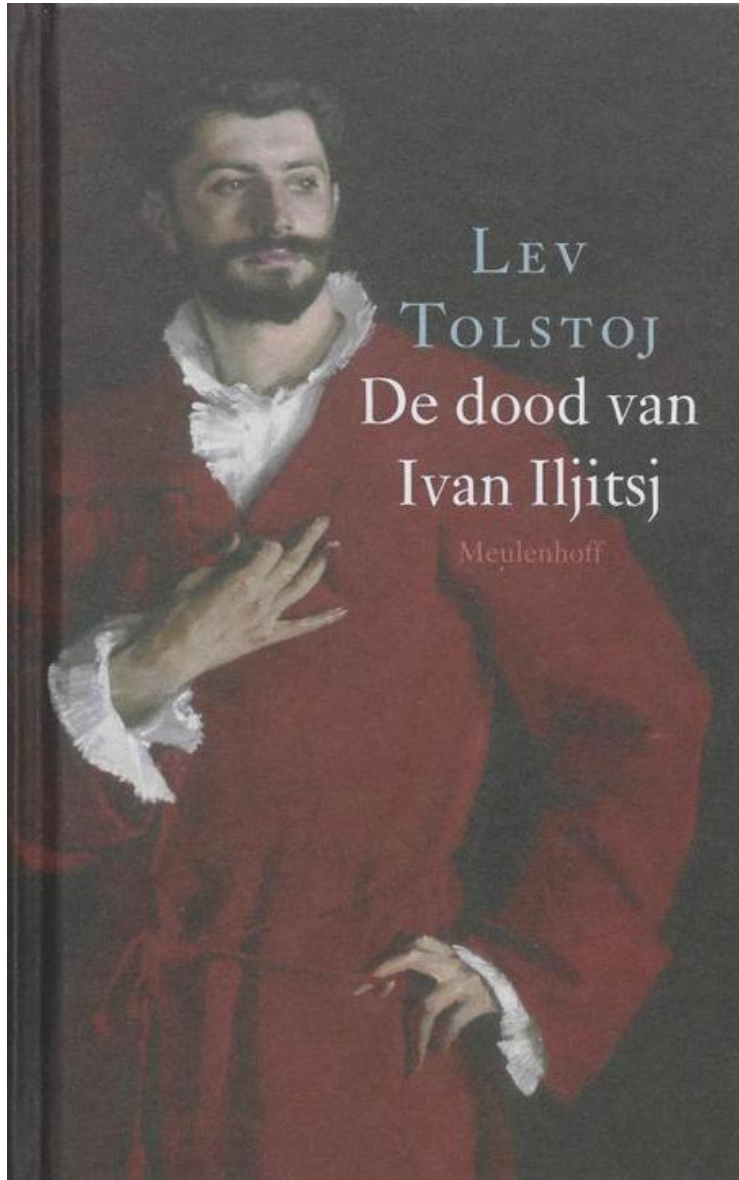
2. Als het leven kwetsbaar is (lijden) wordt helpen ook **ZINVOL**

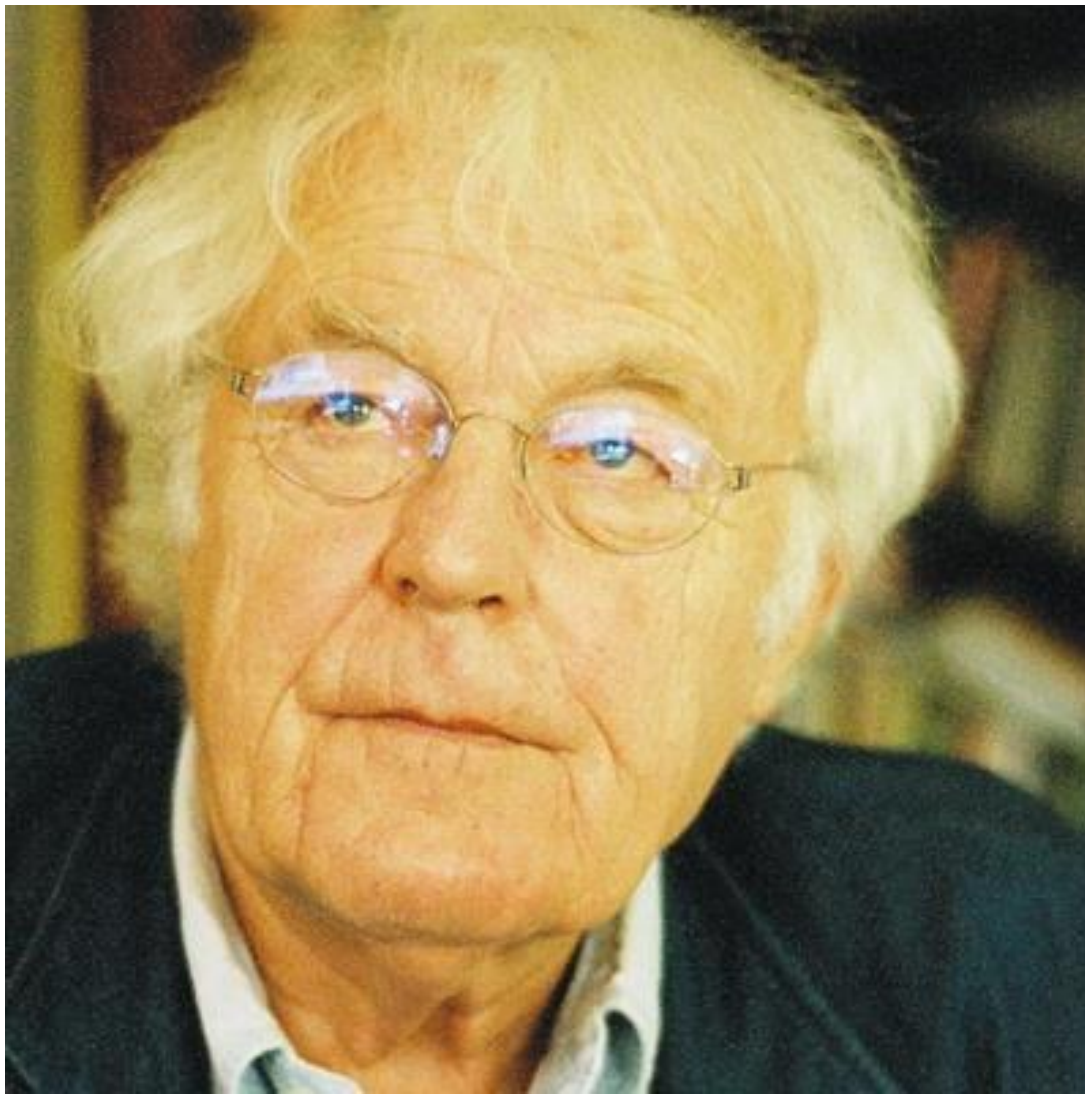

PIJN IS EEN KWAADAARDIGHEID

LEV TOLSTOJ

RUTGER KOPLAND – Geluk is gevaarlijk

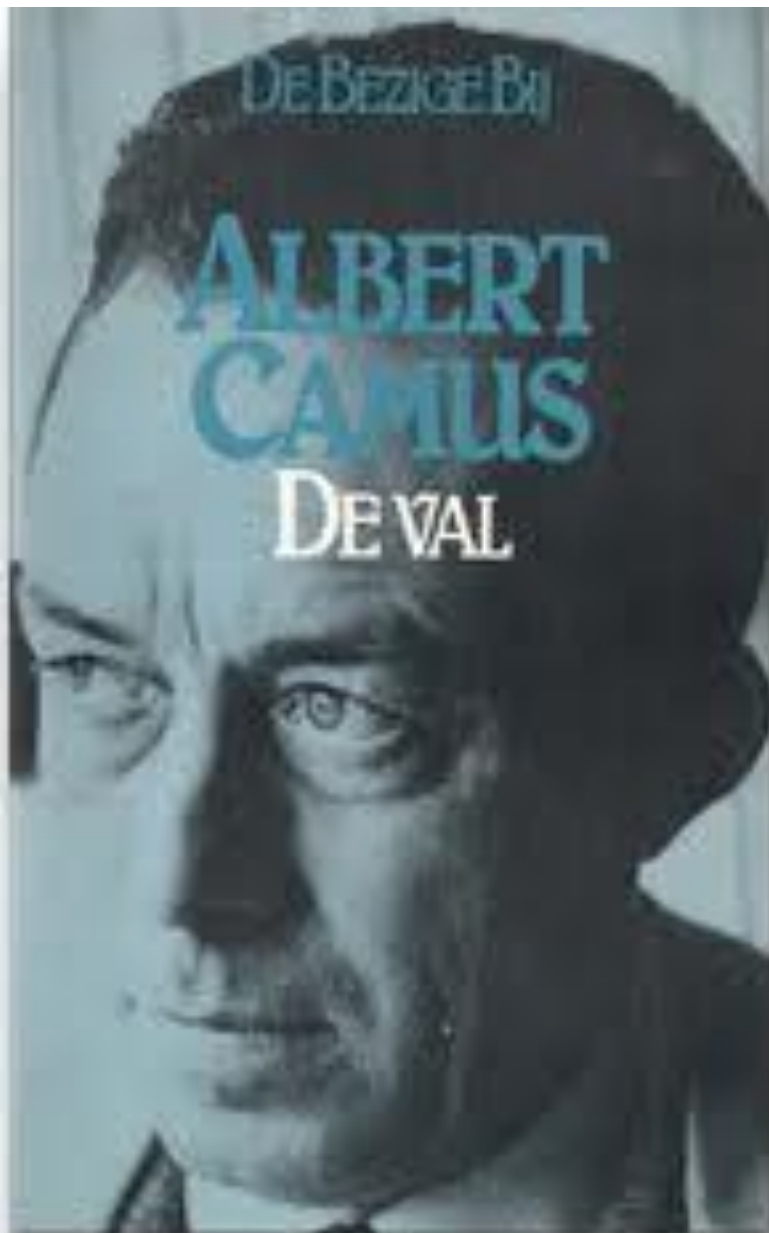
Voorwaarden verantwoordelijkheid mensbeeld

1. Onafhankelijkheid: egoïsme, genieten
2. Afhankelijkheid: kwetsbaarheid/lijden
3. Ethische raakbaarheid:
appèl, oproep

CAMUS – DE VAL

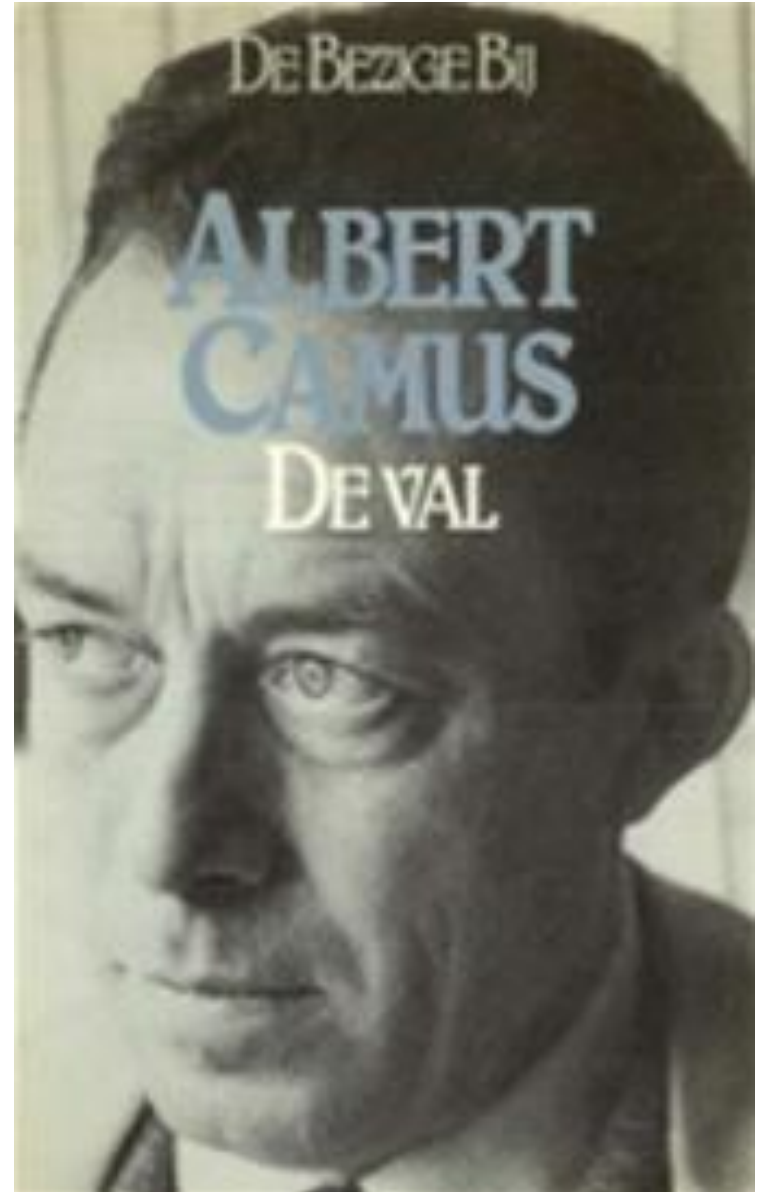

"Ik loop 's avonds nooit over een brug, dat heb ik mezelf eens bezworen. Stelt u zich eens voor, dat iemand in het water zou springen. Dan kunt u twee dingen doen - of u springt hem achterna om hem eruit te halen en dat is in de kou geen ongevaarlijke grap, of u doet helemaal niets - maar daar houd je soms rare kronkels aan over."

Jean Baptiste:

"Mijn leven draaide dus iedere dag om hetzelfde middelpunt en dat middelpunt was ik, ik, ik."

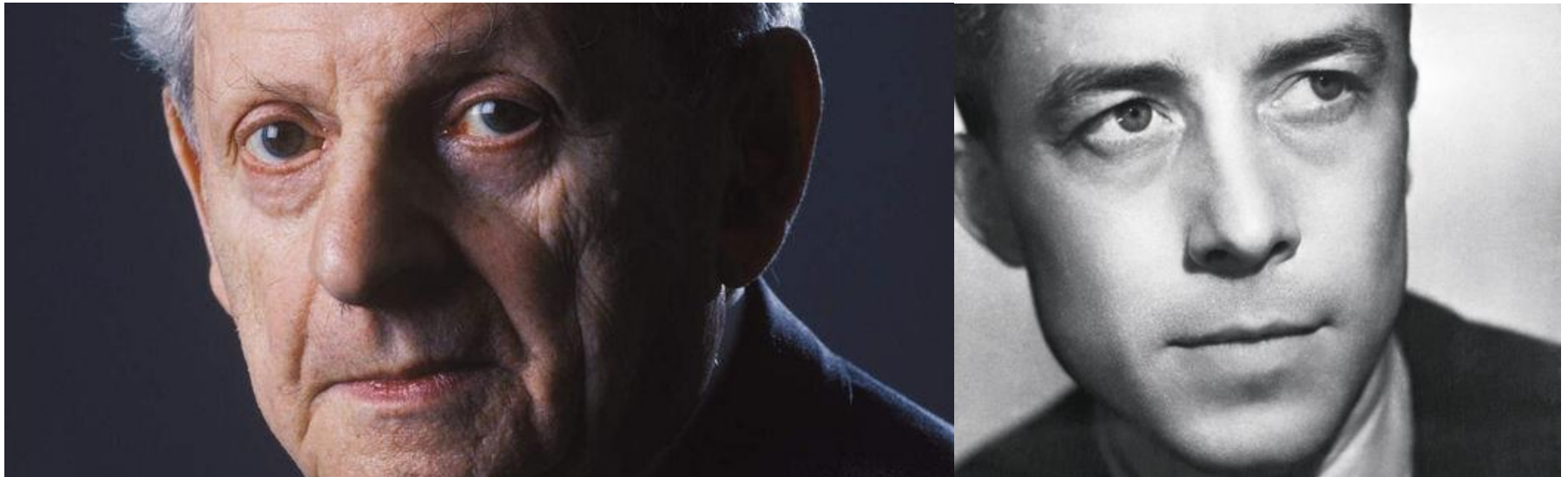

“Van het moment af dat ik geroepen werd op die avond – want zo was het, **ik werd werkelijk geroepen – moest ik een antwoord geven...**”

Geraakt worden

1. Geroepen worden: appèl

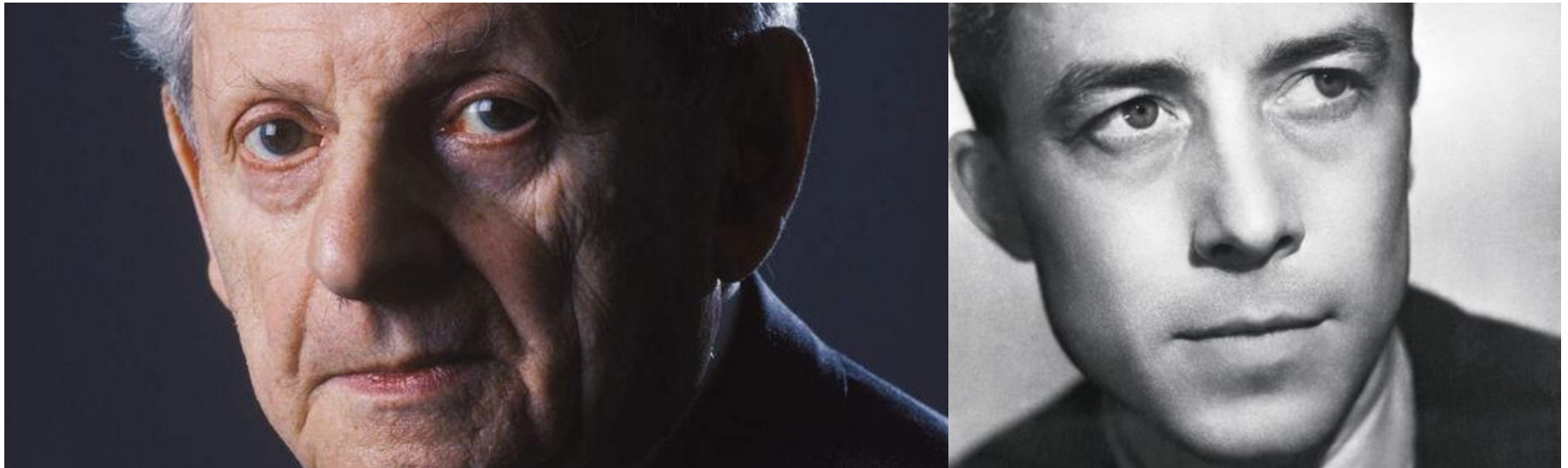
Geraakt worden

1. Geroepen worden:appèl
2. Gericht worden op de ander

Geraakt worden

1. Geroepen worden: appèl
2. Gericht worden op de ander
3. Een antwoord moeten geven

“De schreeuw die jaren geleden over de Seine had weerklonken was niet verstomd. Ik moest hem opnieuw tegenkomen, overal waar maar water zou zijn, het bittere water waarmee ik eens was gedoopt.”

“Lieve kind, gooi je toch alsjeblieft nog eens in het water, geef me nog één keer de kans je te redden....**en mijzelf erbij**”

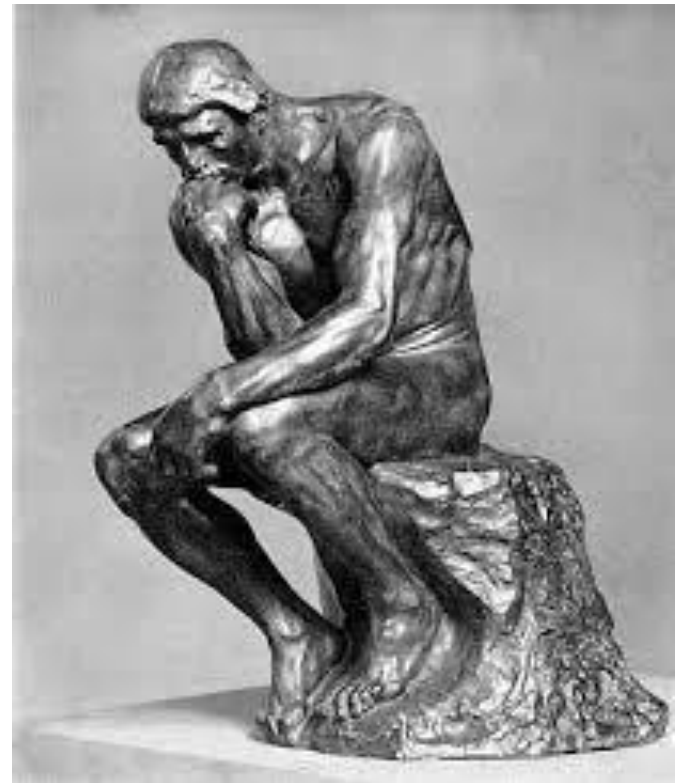
Voorwaarden verantwoordelijkheid mensbeeld

1. Onafhankelijkheid: egoïsme, genieten
2. Afhankelijkheid: kwetsbaarheid/lijden
3. Ethische raakbaarheid: appèl, oproep
4. Denken: interpretatie en rechtvaardigheid

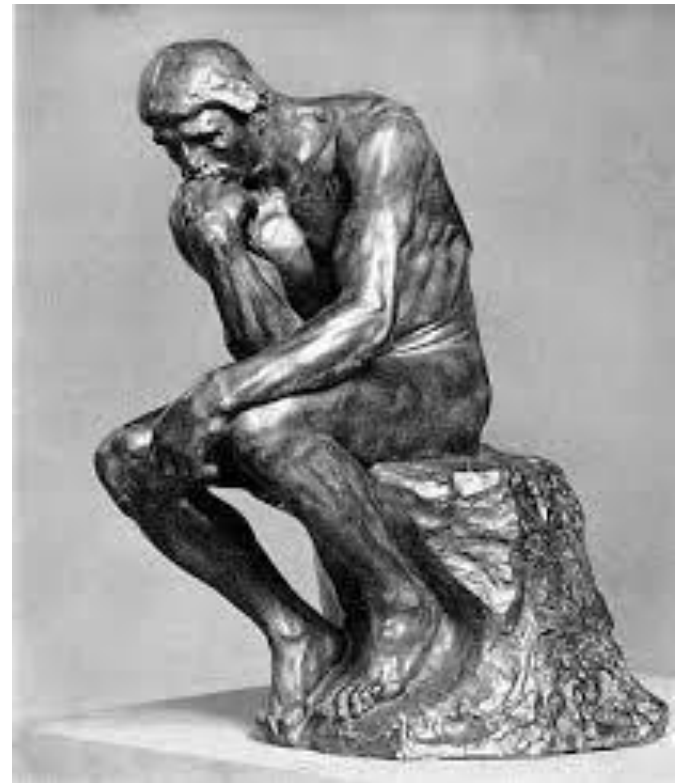
DENKEN IS NODIG:

1. Om een ander te kunnen helpen moet ik zijn behoefte **interpreteren** → NADENKEN over wat hij wil/nodig heeft

DENKEN IS NODIG:

1. Om een ander te kunnen helpen moet ik zijn behoefte **interpreteren** → NADENKEN over wat hij wil/nodig heeft
2. Ik moet rechtvaardigheid nastreven

Voorwaarden verantwoordelijkheid mensbeeld

1. Onafhankelijkheid: egoïsme, genieten
2. Afhankelijkheid: kwetsbaarheid/lijden
3. Ethische raakbaarheid: appèl, oproep
4. Denken: interpretatie en rechtev.h.

Voorwaarden verantwoordelijkheid

EEN *BEELD* VAN EEN MENS

1. Onafhankelijkheid: egoïsme, genieten
2. Afhankelijkheid: kwetsb.h./lijden
3. Ethische raakbaarheid: appèl, oproep
4. Denken: interpretatie en rechtev.h.

DE BROOSHEID VAN HET GOEDE

DE ZIN VAN HET LEVEN

De eerste zin is mijn egoïsme/genieten: zin **IN** het leven

DE ZIN VAN HET LEVEN

De eerste zin is mijn egoïsme/genieten: zin IN het leven

De tweede zin is verantwoordelijkheid

Simon Schama

“De soep van het
consumeren is te
dun om te
voeden.”

"Als je gelukkig wilt zijn voor een uur, doe dan een dutje; voor een dag, ga dan vissen; voor een maand, ga dan trouwen; voor een jaar, erf dan een fortuin...

**“en voor een
heel leven,
help dan een
ander.”**

The book cover features a grayscale profile photograph of an elderly man, likely Emmanuel Levinas, looking towards the right. The background is slightly blurred, showing what appears to be a bookshelf. The text is overlaid on the image.

Jan Keij

Levinas

in de praktijk

*Een handleiding voor het
best mogelijke helpen,
privé en in de zorg*

Klement/Pelckmans

EEN PRAKTISCHE
UITWERKING VAN
LEVINAS - WAAR
GEEN WOORD
FRANS BIJ IS...

DE VOORWAARDEN VOOR ETHISCH HANDELEN

Een inleiding in
het denken van
Emmanuel
Levinas

